

Ritmikus gimnasztika

Eredete

Valahol a balett és a torna keveréke, megfűszerezve némi német behatással – kiegészítő eszközök használata izomerősítés céljából –, és svéd befolyással (szisztematikus talajtorna a ritmusérzék fejlesztésére). A szakág kialakulásánál e két nációról szoktak külön is megemlékezni, hódító útjára azonban Európa keleti felében indult a ritmikus gimnasztika. Mire a FIG (Nemzetközi Tornaszövetség) figyelme az akkor „modern tornának” hívott műfaj felé fordult, már női tornászok százai csábultak el a szalagok, karikák, buzogányok világába.

Hazánk is fontos szereplője volt az események sorozatának: 1963-ban Budapest nemzetközi versenyt szervezett, amelyet egy évvel később a FIG az első hivatalos világbajnokságnak ismert el. Jóllehet ekkor még csak 10 ország 28 versenyzője indult, a számok csakhamar nőni kezdtek, a hetvenes években Amerika is bekapcsolódott a vérkeringésbe – igaz, amikor az érmek elosztásáról van szó, a kelet-európaiak továbbra is egyeduralkodónak számítanak.

Olimpiai múlt

1984-ig kellett várni, hogy a sportág bemutatkozhatson: igaz, a Los Angeles-i olimpia rg-versenye erősen megszenvedte a szovjet blokk bojkottját. Később a média élcelődésének vált céltáblájává az rg, a barcelonai olimpiára kitalált szabályrendszer ugyanis minimum kiérdemelte a nevelés jelzőt. Atlantára legalább a továbbjutási szisztéma normalizálódott, a pontozással ugyanakkor – szokás szerint – sok probléma volt: inkább a karrier határozta meg az értékeket, mintsem a szőnyegen bemutatott produkció, így lehettek olyanok érmesek, akik elejtették a szert a döntőben, és szorult le a dobogóról az, aki három hibátlan előadással aratott osztatlan sikert a közönség körében. Nem csoda, hogy a háromszoros világbajnok, itt ötödikként rangsorolt bolgár Marija Petrova ekképp kommentálta a történeteket: „A mi sportágunk inkább a versenyhelyszínen kívül zajlik. A folyosókon, a kávézóknak, a bírók között.”

Versenyszabályok

Az rg-seknél nincsenek szerenkénti döntők, csak egyéni összetett van, illetve 1996-tól csapatban is összemérhetik tudásukat az indulók. Érdekes, hogy az öt kéziszert – kötél, karika, labda, buzogány, szalag – közül az olimpiákon rendre csak négyet használnak: ezt egy rotációs rendszer szabályozza. A 2005-2008 között érvényes szabály szerint egyéniben a kvalifikáció és az olimpia évében a labda „pihen”, míg a csapatverseny során az öt tornásznak az egységes szergyakorlatot kötéllal, míg a 3+2-es gyakorlatot karikával és buzogánnyal kell bemutatnia.

A 13x13 méteres szőnyegen egyéniben 75-90 másodperces, csapatban 2:15-2:30 perces produkciókat kell előadni, zenére. A látottakat tíz bíró pontozza: öt a kompozíciót, öt pedig a kivitelezést díjazza – elvben rendkívül precízen előírt szabványok alapján: tizedeket hozhat egy magas dobás, egy közben bemutatott jó lépéskombináció, ugyanakkor nem csupán a hibák jelentenek levonásokat (valakire rátekeredik a szalag, elejti a buzogányt), de a rendkívül

szigorú öltözködési szabályok áthágása is. Minthogy a viselendő ruha takarási felülete szinte centire elő van írva, mínuszok terhelhetik a pontszámot, ha a melltartó pántja elővillan, vagy esetleg szétreped a zippzár, mint Marija Petrova esetében Barcelonában, és az máris kéttizedes levonást jelent.